

ABC ZAWODOWEJ ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ (17)

OC firmy audytorskiej – biegłego rewidenta

Określone przepisami prawa podmioty prowadzące działalność gospodarczą podlegają obowiązkowemu badaniu sprawozdań finansowych po zakończeniu każdego roku gospodarczego. Badania tych sprawozdań przeprowadza biegły rewident, którego obowiązki oraz zasady działania są określone przez ustawę o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym.

Ustawa z 11 maja 2017 r. (Dz.U. z 2020 r., poz. 1415) określa m.in.: zasady uzyskiwania uprawnień do wykonywania zawodu biegłego rewidenta i wykonywania tego zawodu, organizacji samorządu zawodowego biegłych rewidentów, organizacji i działalności firm audytorskich oraz zasad odpowiedzialności biegłych rewidentów.

Czym zajmuje się biegły rewident?

Zawód biegłego rewidenta polega na przeprowadzaniu czynności rewizji finansowej, czyli audytu finansowego danego podmiotu gospodarczego, poprzez badanie sprawozdań finansowych mających na celu ustalenie, czy dana jednostka przedstawia w sposób rzetelny i niewadliwy – zgodny z obowiązującym porządkiem prawnym – sytuację finansową i majątkową oraz wypracowany wynik finansowy.

Przeprowadzany przez biegłego rewidenta audyt finansowy może dotyczyć:

- Badania ustawowego, czyli badania rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej lub badania rocznego sprawozdania finansowego, którego obowiązek przeprowadzenia wynika z art. 64 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2020 r., poz. 568), innych ustaw lub przepisów prawa Unii Europejskiej. Trzeba pamiętać, że badaniu sprawozdania rocznego nie podlegają wszystkie spółki kapitałowe.

- Badania dobrowolnego, które jest przeprowadzane na podstawie decyzji danej jednostki, a nie na podstawie obowiązku wynikającego z przepisów prawa.

Oba badania przeprowadzane są zgodnie z krajowymi i międzynarodowymi standardami takiego badania wynikającymi z przepisów prawa, zasad etycznych oraz ustaleń samorządów zawodowych. Podmiot, biegłego rewidenta do przeprowadzenia sprawozdania, z zasady powołuje organ nadzorczy lub założycielski danej jednostki, natomiast umowę z nim zawiera kierujący jednostką.

Zgodnie z art. 67 ust. 1 ustawy o rachunkowości kierownik każdej badanej jednostki ma obowiązek zapewnić biegłemu rewidentowi, który przeprowadza audyt (rewizję), dostęp

do wszystkich dokumentów niezbędnych do sporządzenia sprawozdania z badania, w tym: ksiąg rachunkowych dowodów księgowych oraz wszystkich innych dokumentów stanowiących podstawę do dokonywania zapisów księgowych.

Ponadto biegły rewident ma prawo do żądania innych wyczerpujących informacji od kierownictwa i pracowników badanej jednostki, które są niezbędne do wy-

trudnionych. Inne formy są w mniejszości.

Biegły rewident może wykonywać swój zawód jako:

- osoba fizyczna prowadząca działalność we własnym imieniu i na własny rachunek;
- wspólnik podmiotu uprawnionego, czyli firmy audytorskiej;
- osoba zatrudniona – w stosunku pracy – w firmie audytorskiej;
- osoba zatrudniona w firmie audytorskiej na podstawie umowy cywilnoprawnej.

trudnionych. Inne formy są w mniejszości.

Obowiązkowe ubezpieczenie OC firmy audytorskiej – biegłego rewidenta

Działalność firm audytorskich i biegłych rewidentów jest bardzo skomplikowana i szczegółowo uregulowana we wspomnianej już ustawie. W toku wykonywania czynności rewizji finansowej i usług pokrewnych

W toku wykonywania czynności rewizji finansowej i usług pokrewnych może dojść do powstania błędów, przeoczeń, rozbieżności w interpretacji faktów i przepisów oraz wielu innych przypadków mogących rodzić roszczenia odszkodowawcze.

jaśnienia badanych zagadnień. Badający rewident ma prawo uzyskiwania informacji od banków, kontrahentów, doradców prawnych, finansowych itd.

Pełnoprawny biegły rewident musi być wpisany do rejestru biegłych rewidentów, który prowadzi Krajowa Rada Biegłych Rewidentów. Musi on także spełnić wszystkie warunki określone prawem: korzystać z pełni praw publicznych, mieć pełną zdolność do czynności prawnych, nieposzlakowaną opinię i nie być skazanym za popełnienie przestępstwa skarbowego.

Musi mieć ukończone studia wyższe, odbyć roczną praktykę w zakresie rachunkowości w Unii Europejskiej i co najmniej dwuletnią aplikację w firmie audytorskiej zarejestrowanej w UE pod kierownictwem biegłego rewidenta. Do tego musi zdać pozytywnie egzamin kandydacki, a następnie egzamin dyplomowy i złożyć ślubowanie przed prezesem KRBR.

Wszystkie wyżej wymienione formy wykonywania zawodu można ze sobą łączyć.

Firma audytorska

Najbardziej znaną formą zatrudnienia jest firma audytorska, jako jednostka, w której badania sprawozdań finansowych przeprowadzają biegli rewidenty. Firma taka musi być sama wpisana na listę, podobnie jak wszyscy biegli rewidenty.

Podstawowym przedmiotem każdej firmy audytorskiej (art. 47 ustawy) jest wykonywanie czynności rewizji finansowej. Firma audytorska (taką jest również jednoosobowa działalność biegłego rewidenta) może wykonywać usługi pokrewne określone w ustawie.

Praktycznie każda działalność biegłego rewidenta jest prowadzona w formie firmy audytorskiej: jako dopuszczonej prawem spółki, firmy osoby fizycznej lub biegłych rewidentów w nich za-

może dojść do powstania błędów, przeoczeń, rozbieżności w interpretacji faktów i przepisów oraz wielu innych przypadków mogących rodzić roszczenia odszkodowawcze.

Dlatego każda firma audytorska jest obowiązana (art. 53 ust. 6 ustawy o biegłych rewidentach) zawrzeć umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu wykonywania czynności rewizji finansowej.

Szczegółowe warunki ubezpieczenia zostały określone rozporządzeniem ministra rozwoju i finansów z 7 listopada 2017 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej firmy audytorskiej (Dz.U. z 2017 r., poz. 2074).

Obowiązek ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej firmy audytorskiej powstaje nie później niż w dniu poprzedzającym dzień wykonywania czynności rewizji finansowej i ustaje z dniem skreślenia z listy firm audytorskich.

Ubezpieczeniem tym objęta jest odpowiedzialność cywilna firmy audytorskiej (biegłego rewidenta) za szkody będące następstwem działania lub zaniechania ubezpieczonego lub osoby, za którą ponosi odpowiedzialność w związku z prowadzoną działalnością zawodową w okresie ubezpieczenia.

Zakres odpowiedzialności nie może być umownie ograniczony przez ubezpieczyciela, a samo ubezpieczenie nie obejmuje kilku przypadków szkód, podobnie jak w innych obowiązkowych ubezpieczeniach zawodowej odpowiedzialności cywilnej.

Minimalna suma gwarancyjna w odniesieniu do jednego i wszystkich zdarzeń w okresie ubezpieczenia w jednym roku, jeśli przedmiotem działalności są czynności rewizji finansowej, wynosi równowartość 400 tys. euro. Jeśli firma audytorska prowadzi także działalność w zakresie usług pokrewnych, to do każdej z nich ustalona jest oddzielna minimalna suma gwarancyjna zależna od przedmiotu tej działalności. Kwoty te do ubezpieczenia sumuje się, a rozporządzenie określa ich minimalną wysokość.

Ubezpieczenie OC firmy audytorskiej można wykonać w kilku zakładach ubezpieczeniowych, z którymi Alwis & Secura posiada zawarte umowy agencyjne.

Najważniejsze jest dobre poznanie potrzeb i zakresu świadczonych przez nie usług oraz potrzebnych innych ubezpieczeń, często nieuświadomianych sobie przez firmy audytorskie i biegłych rewidentów.

Obowiązkiem przygotowującego ofertę ubezpieczenia jest kompleksowe rozpoznanie potrzeb i zaproponowanie pełnej ochrony, nawet jeśli klient jej w całości nie przyjmie. Specjaliści Alwisa pomogą w dalszym poprowadzeniu procedury zawarcia ubezpieczenia.

Biegły rewident to zawód zaufania publicznego, prawnie chroniony. Polska Izba Biegłych Rewidentów – do której przynależność jest obowiązkowa – wskazuje, że fundamentami tego zawodu są przede wszystkim obiektywizm, uczciwość i przestrzeganie zasad etyki. W ocenie Izby to najbardziej prestiżowy tytuł, jaki może uzyskać specjalista z sektora księgowo-finansowego w Polsce. W swojej codziennej pracy biegły rewident nie tylko sporządza sprawozdania finansowe, z czym jest najczęściej kojarzony, ale również zajmuje się szeroko rozumianą księgowością, audytami prawnopodatkowymi, a także doradztwem prawnopodatkowym.

Idąc za regulacją ustawową, zawód ten polega na: wykonywaniu czynności rewizji finansowej, świadczeniu usług atestacyjnych innych niż czynności rewizji finansowej, niezastrzeżonych do wykonywania przez biegłych rewidentów oraz świadczeniu usług pokrewnych.

dr Stanisław Kuta
doradca zarządu
Alwis & Secura